

Εκλογική εκστρατεία Ελλάδος 2023

2023-30-FB-UA, 2023-31-FB-UA

Πλήρης απόφαση για τις περιπτώσεις

1. Σύνοψη απόφασης

1. Το Εποπτικό Συμβούλιο εξέτασε μαζί δύο αναρτήσεις στο Facebook που αφορούσαν τις [γενικές εκλογές του Ιουνίου 2023](#) στην Ελλάδα. Η πρώτη περίπτωση αφορά την ανάρτηση ενός Έλληνα υποψηφίου για τις εκλογές, στην οποία κοινοποίησε λεπτομέρειες σχετικά με την προεκλογική του εκστρατεία και μια εικόνα του προεκλογικού του φυλλαδίου που περιείχε την υποστήριξη ενός πολιτικού ο οποίος χαρακτηρίζεται ως προσωπικότητα μίσους σύμφωνα με το Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων της Meta. Η δεύτερη περίπτωση αφορά μια ανάρτηση που κοινοποιούσε το λογότυπο ενός ελληνικού κόμματος, του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες, το οποίο αποτελεί επίσης χαρακτηρισμένη οντότητα, με τη λέξη «Σπαρτιάτες» ως μέρος της εικόνας. Η Meta αφαίρεσε και τις δύο αναρτήσεις επειδή παραβίαζαν το Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων της Meta.
2. Η πλειοψηφία του Συμβουλίου επικύρωσε τις αποφάσεις της Meta για την αφαίρεση του περιεχομένου και στις δύο περιπτώσεις, κρίνοντας ότι οι εν λόγω αφαιρέσεις ήταν σύμφωνες με τις πολιτικές και τις υποχρεώσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το Συμβούλιο συνιστά στη Meta να αποσαφηνίσει το πεδίο εφαρμογής της νέας εξαίρεσης περί «κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου» στο Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων κατά τις εκλογές.

2. Περιγραφή περιπτώσεων και ιστορικό

3. Αυτές οι περιπτώσεις αφορούν περιεχόμενο που αναρτήθηκε στο Facebook από διαφορετικούς χρήστες στην Ελλάδα κατά την περίοδο των [γενικών εκλογών του Ιουνίου 2023](#), των δεύτερων εκλογικών αναμετρήσεων που θα διεξάγονταν στη χώρα αυτήν τη χρονιά μετά την αποτυχία οποιουδήποτε κόμματος να εξασφαλίσει την πλειοψηφία στις εκλογές τον Μάιο.

4. Στην πρώτη περίπτωση, ένας χρήστης του Facebook, ο οποίος ήταν υποψήφιος με το κόμμα Σπαρτιάτες στην Ελλάδα, ανάρτησε μια εικόνα του προεκλογικού του φυλλαδίου, η οποία περιείχε την φωτογραφία και το όνομά του, συνοδευόμενη από μια λεζάντα στα ελληνικά που περιέγραφε την πρόοδο της εκστρατείας του ενόψει των εκλογών, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας και της αλληλεπίδρασής του με το κοινό. Το φυλλάδιο περιείχε μια δήλωση ότι ο κύριος Ηλίας Κασιδιάρης υποστηρίζει τους Σπαρτιάτες.
5. Ο κύριος Κασιδιάρης, Έλληνας πολιτικός, καταδικάστηκε σε 13 χρόνια φυλάκιση για τη διεύθυνση των δραστηριοτήτων της Χρυσής Αυγής. Η Χρυσή Αυγή [κηρύχθηκε](#) το 2020 ως εγκληματική οργάνωση υπεύθυνη για εγκλήματα μίσους, στα οποία συμπεριλαμβάνεται η [δολοφονία](#) ενός Έλληνα τραγουδιστή της ραπ. Το 2013, δύο μέλη της Χρυσής Αυγής [κρίθηκαν ένοχα](#) για τη δολοφονία ενός εργάτη ο οποίος ήταν μετανάστης από το Πακιστάν. Ο κύριος Κασιδιάρης και άλλα μέλη της Χρυσής Αυγής εμπλέκονταν ενεργά στην καταδίωξη μεταναστών, προσφύγων και άλλων μειονοτήτων και ευπαθών ομάδων. Κατά τη διάρκεια μιας συγκέντρωσης της Χρυσής Αυγής το 2012, ο κύριος Κασιδιάρης αποκάλυψε την κοινότητα των Ρομά «ανθρώπινα σκουπίδια» και ζήτησε από τους υποστηρικτές του να «δώσουν αγώνα [...] αν θέλουν να ξεβρομίσει η περιοχή τους» (βλ. δημόσια σχόλια, π.χ. PC-20008 από ACTROM - Δράση για και από τους Ρομά).
6. Πριν καταδικαστεί το 2020, ο κύριος Κασιδιάρης ίδρυσε ένα νέο πολιτικό κόμμα με την ονομασία Εθνικό Κόμμα - Έλληνες. Στις 2 Μαΐου 2023, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδας [απέκλεισε](#) το Εθνικό Κόμμα - Έλληνες από το δικαίωμα συμμετοχής στις γενικές εκλογές του 2023 υπό το πρίσμα των πρόσφατων [τροποποιήσεων](#) στο Σύνταγμα της Ελλάδας, οι οποίες απαγορεύουν στα κόμματα με καταδικασμένους ηγέτες να συμμετέχουν στις εκλογές. Πολλά [διεθνή](#) και [περιφερειακά μέσα ενημέρωσης](#) ανέφεραν ότι ενόψει των εκλογών του Ιουνίου 2023, ο κύριος Κασιδιάρης είχε [δηλώσει](#) την υποστήριξή του στους Σπαρτιάτες από τη φυλακή, χρησιμοποιώντας τους λογαριασμούς του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ο κύριος Κασιδιάρης, ο οποίος [είχε αποκλεισθεί](#) από το Facebook το 2013 λόγω της ρητορικής μίσους, χρησιμοποιεί πλέον άλλες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης.
7. Στη δεύτερη περίπτωση, ένας διαφορετικός χρήστης του Facebook δημοσίευσε μια εικόνα του λογότυπου του Εθνικού Κόμματος - Έλληνες, το οποίο περιλαμβάνει επίσης τη λέξη «Σπαρτιάτες».
8. Το κόμμα Σπαρτιάτες ιδρύθηκε το 2017 από τον Βασίλη Στίγκα και, σύμφωνα με το [Ευρωπαϊκό Κέντρο Μελετών Λαϊκισμού \(ECPS\)](#), προωθεί μια ακροδεξιά ιδεολογία και αποτελεί διάδοχο του κόμματος της Χρυσής Αυγής. Οι Σπαρτιάτες δεν έθεσαν υποψηφιότητα στις εκλογές του Μαΐου 2023, αλλά το κόμμα υπέβαλε αίτηση συμμετοχής στις δεύτερες

εκλογές, τον Ιούνιο του ίδιου έτους. Η ελληνική νομοθεσία απαιτεί από τα πολιτικά κόμματα να υποβάλλουν αιτήσεις για να συμμετάσχουν στις εθνικές βουλευτικές εκλογές, οι οποίες στη συνέχεια πρέπει να επικυρωθούν από δικαστήριο. Στις 8 Ιουνίου 2023, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδας εξέδωσε [απόφαση](#) με την οποία επέτρεψε σε 26 κόμματα, τέσσερις συμμαχίες και δύο ανεξάρτητους υποψηφίους να συμμετάσχουν στις εκλογές του Ιουνίου 2023, στους οποίους συμπεριλαμβάνονταν και οι Σπαρτιάτες. Ο κύριος Στίγκας, ο οποίος κέρδισε μία από τις 12 έδρες για το κόμμα των Σπαρτιατών (4,65%), [δήλωσε](#) ότι η υποστήριξη του κυρίου Κασιδιάρη «οδήγησε στην επιτυχία τους».

9. Ο πολιτικός χώρος στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από αυξανόμενες απειλές και επιθέσεις που διαπράττονται από εξτρεμιστικές ομάδες και άτομα που στοχοποιούν τα ανθρώπινα δικαιώματα των προσφύγων, των μεταναστών, των κοινοτήτων ΛΟΑΤΚΙΑ+ και των θρησκευτικών μειονοτήτων. [Ανεξάρτητοι ερευνητές της ελληνικής πολιτικής, υπερασπιστές των ανθρώπινων δικαιωμάτων και τοπικές ΜΚΟ](#) ανησυχούν ότι οι ακροδεξιές ομάδες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και εκείνες που συνδέονται με τη Χρυσή Αυγή, χρησιμοποιούν τις κύριες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης για να διαδώσουν λανθασμένες πληροφορίες και ρητορική μίσους, με ενεργή παρουσία εντός και εκτός διαδικτύου, ενώ ο αντίκτυπός τους εκτείνεται πέρα από ό,τι είναι ορατό σε πλατφόρμες όπως το Facebook (βλ. δημόσια σχόλια, π.χ. PC-20017 από το Far Right Analysis Network).
10. Η ετήσια έκθεση της Freedom House [Freedom in the World](#) (2023) κατέταξε την Ελλάδα ως *ελεύθερη* με βαθμολογία 86/100, σημειώνοντας ότι το περιβάλλον των μέσων ενημέρωσης παραμένει εξαιρετικά ελεύθερο και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις λειτουργούν γενικά χωρίς παρεμβάσεις από τις αρχές. Εντούτοις, πρόσφατες μελέτες που δημοσιεύθηκαν από το [Reuters Institute for the Study of Journalism](#), το [International Press Institute](#) και το [Incubator for Media Education and Development](#) επισημαίνουν μια σημαντική μείωση της εμπιστοσύνης στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης, ιδίως στους δημοσιογράφους και στα ραδιοτηλεοπτικά μέσα. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στους προβληματισμούς για την επιρροή των πολιτικών και των επιχειρήσεων στη δημοσιογραφία, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη εξάπλωση των μέσων ενημέρωσης στο ψηφιακό γίγνεσθαι. Αυτές οι μελέτες αποκαλύπτουν επίσης προβληματισμούς σχετικά με τη χειραγώγηση των πληροφοριών, τη λογοκρισία και τη μείωση της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης.
11. Υποβλήθηκε αναφορά και για τις δύο αναρτήσεις στη Meta, κατόπιν γνωμοδοτήσεως από αναθεωρητή, η οποία αποφάσισε ότι το περιεχόμενο και στις δύο περιπτώσεις παραβίαζε το [Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων](#) του Facebook. Επέβαλε αυστηρό περιορισμό 30 ημερών και στους δύο λογαριασμούς, απαγορεύοντάς τους να χρησιμοποιούν ζωντανά βίντεο και διαφημιστικά προϊόντα, χωρίς να αναστείλει τους

λογαριασμούς. Και οι δύο χρήστες του Facebook που δημοσίευσαν το περιεχόμενο υπέβαλαν προσφυγή, αλλά η Meta έκρινε και πάλι ότι το περιεχόμενο παραβίαζε τους κανονισμούς. Στη συνέχεια, οι δύο χρήστες προσέφυγαν χωριστά στο Συμβούλιο.

3. Εξουσία και αρμοδιότητα του Εποπτικού Συμβουλίου

12. Το Συμβούλιο έχει την εξουσία να αναθεωρήσει την απόφαση της Meta μετά την προσφυγή του ατόμου του οποίου το περιεχόμενο αφαιρέθηκε (άρθρο 2, παράγραφος 1 καταστατικού και άρθρο 3, παράγραφος 1 εσωτερικού κανονισμού). Όταν το Συμβούλιο εντοπίζει περιπτώσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα, μπορούν να ανατεθούν συνολικά σε μια ομάδα για να συζητηθούν από κοινού. Θα ληφθεί μια δεσμευτική απόφαση για κάθε περιεχόμενο.
13. Το Συμβούλιο μπορεί να επικυρώσει ή να ακυρώσει την απόφαση της Meta (άρθρο 3, παράγραφος 5 καταστατικού) και η απόφαση αυτή είναι δεσμευτική για την εταιρεία (άρθρο 4 καταστατικού). Η Meta πρέπει επίσης να αξιολογήσει τη δυνατότητα εφαρμογής της απόφασής της σε σχέση με πανομοιότυπο περιεχόμενο με παράλληλο συγκείμενο (άρθρο 4 καταστατικού). Οι αποφάσεις του Συμβουλίου μπορεί να περιλαμβάνουν μη δεσμευτικές συστάσεις στις οποίες η Meta πρέπει να ανταποκριθεί (άρθρο 3, παράγραφος 4 και άρθρο 4 καταστατικού). Όταν η Meta δεσμεύεται να ενεργήσει σύμφωνα με τις συστάσεις, το Συμβούλιο παρακολουθεί την εφαρμογή τους.

4. Πηγές εξουσίας και καθοδήγηση

14. Τα ακόλουθα πρότυπα και δεδρασμένα διέπουν την ανάλυση του Συμβουλίου στην προκειμένη περίπτωση:

1. Αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου

- [Ομιλία γενικού γραμματέα της Βραζιλίας](#)
- [Αναφορά των Ταλιμπάν στην ειδησεογραφία](#)
- [Κοινοποιημένη δημοσίευση του Al Jazeera](#)
- [Προβληματισμός Punjabi για το RSS στην Ινδία](#)
- [Ναζιστική παράθεση](#)

II. Πολιτικές περιεχομένου της Meta

15. Το σκεπτικό που εκφράζεται στην πολιτική για το Πρότυπο της κοινότητας [περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων](#) εξηγεί ότι, «προσπαθώντας να αποτρέψει και να διακόψει τη βλάβη στον πραγματικό κόσμο», η Meta «δεν επιτρέπει σε οργανισμούς ή άτομα που διακηρύσσουν μια βίαιη αποστολή ή εμπλέκονται σε βία να έχουν παρουσία» στις πλατφόρμες της. Η Meta αξιολογεί «αυτές τις οντότητες με βάση τη συμπεριφορά τους εντός και εκτός διαδικτύου και κυρίως τους δεσμούς τους με τη βία».
16. Σύμφωνα με το σκεπτικό που εκφράζεται στην πολιτική, οι οργανισμοί και τα άτομα που έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με την Κατηγορία 1 του Προτύπου της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες: τρομοκρατικές οργανώσεις, εγκληματικές οργανώσεις και οντότητες μίσους. Η Κατηγορία 1 επικεντρώνεται σε οντότητες που εμπλέκονται σε σοβαρές βλάβες εκτός διαδικτύου, «συμπεριλαμβανομένης της οργάνωσης ή της υποστήριξης της βίας κατά πολιτών, της επανειλημμένης απανθρωποποίησης ή της υποστήριξης της βλάβης ατόμων βάσει προστατευόμενων χαρακτηριστικών ή της συμμετοχής σε συστηματικές εγκληματικές επιχειρήσεις». Το σκεπτικό της πολιτικής σημειώνει ότι οι χαρακτηρισμοί Κατηγορίας 1 καταλήγουν στην πιο εκτεταμένη επιβολή, καθώς η Meta πιστεύει ότι αυτές οι οντότητες έχουν «τους πιο άμεσους δεσμούς με τη βλάβη εκτός διαδικτύου».
17. Η Meta ορίζει ως «οντότητα μίσους» έναν «οργανισμό ή άτομο που διαδίδει και ενθαρρύνει το μίσος εναντίον των άλλων με βάση τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά τους». Η Meta δηλώνει ότι οι δραστηριότητες της οντότητας χαρακτηρίζονται «τουλάχιστον από ορισμένες από τις ακόλουθες συμπεριφορές: βία, ρητορική απειλών ή επικίνδυνες μορφές παρενόχλησης με στόχο άτομα με βάση τα προστατευόμενα χαρακτηριστικά τους, επαναλαμβανόμενη χρήση ρητορικής μίσους, εκπροσώπηση ιδεολογιών μίσους ή άλλων χαρακτηρισμένων οντοτήτων μίσους ή/και εξύμνηση ή υποστήριξη άλλων χαρακτηρισμένων οντοτήτων μίσους ή ιδεολογιών μίσους».
18. Στο πλαίσιο της Κατηγορίας 1 της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων σύμφωνα με τα ισχύοντα τον Ιούνιο του 2023, η Meta δεν επέτρεπε «στους ηγέτες ή στα στελέχη αυτών των οργανώσεων να έχουν παρουσία στην πλατφόρμα, να χρησιμοποιούνται σύμβολα που τους αντιπροσωπεύουν στην πλατφόρμα ή περιεχόμενο που εξυμνεί τους ίδιους ή τις πράξεις τους». Εκείνη την περίοδο, ως «έπαινος» οριζόταν οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: «θετική έκφραση για μια χαρακτηρισμένη οντότητα ή εκδήλωση» ή «ιδεολογική ευθυγράμμιση με μια χαρακτηρισμένη οντότητα ή εκδήλωση». Μετά τις [επικαιροποιήσεις](#) της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και

ατόμων τον Δεκέμβριο του 2023, η εταιρεία αφαιρεί πλέον «την εξύμνηση, την υποστήριξη και την εκπροσώπηση οντοτήτων Κατηγορίας 1, των ηγετών, των ιδρυτών ή των στελεχών τους, καθώς και ασαφείς αναφορές σε αυτούς». Αυτό περιλαμβάνει «ασαφές χιούμορ, αναφορές χωρίς λεζάντες ή θετικές αναφορές που δεν εξυμνούν τη βία ή το μίσος της χαρακτηρισμένης οντότητας».

19. Η Meta απαιτεί από τους χρήστες να δηλώνουν με σαφήνεια την πρόθεσή τους όταν κοινοποιούν περιεχόμενο που αναφέρεται σε χαρακτηρισμένες οντότητες ή τις δραστηριότητές τους. Η πολιτική περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων επιτρέπει στους χρήστες να αναφέρουν, να συζητούν σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάζουν χαρακτηρισμένους οργανισμούς ή άτομα ή τις δραστηριότητές τους. Η Meta επικαιροποίησε αυτήν την εξαίρεση τον Αύγουστο του 2023 για να αποσαφηνίσει ότι οι χρήστες μπορούν να κοινοποιούν περιεχόμενο που αναφέρεται σε επικίνδυνους οργανισμούς και άτομα ή στις δραστηριότητές τους στο πλαίσιο του «κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου». Όπως ανακοίνωσε δημοσίως η Meta σε μια [ανάρτηση στο ιστολόγιο της αίθουσας τύπου](#), η επικαιροποιημένη εξαίρεση που αφορά τον «κοινωνικό και πολιτικό διάλογο» περιλαμβάνει περιεχόμενο που κοινοποιείται στο πλαίσιο των εκλογών.
20. Η ανάλυση των πολιτικών περιεχομένου του Συμβουλίου τεκμηριωνόταν επίσης από [την αξία έκφρασης της Meta](#), την οποία η εταιρεία περιγράφει ως «υψίστης σημασίας», καθώς και την αξία της ασφάλειας.

Ειδησεογραφική αξία

21. Η Meta ορίζει την [ειδησεογραφική αξία](#) ως γενική εξαίρεση στην πολιτική, η οποία μπορεί να εφαρμοστεί σε όλους τους τομείς της πολιτικής στο πλαίσιο των Προτύπων της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων. Επιτρέπει τη διατήρηση στην πλατφόρμα περιεχομένου που παραβιάζει κατά τα άλλα τους κανονισμούς, εάν η αξία του δημόσιου συμφέροντος αντισταθμίζει τον κίνδυνο βλάβης. Σύμφωνα με τη Meta, οι εν λόγω αξιολογήσεις γίνονται μόνο σε «σπάνιες περιπτώσεις», κατόπιν παραπομπής στην ομάδα που διαχειρίζεται την πολιτική περιεχομένου. Αυτή η ομάδα αξιολογεί κατά πόσο το εν λόγω περιεχόμενο αποτελεί άμεση απειλή για τη δημόσια υγεία ή ασφάλεια ή εκφράζει απόψεις που συζητούνται επί του παρόντος στο πλαίσιο μιας πολιτικής διαδικασίας. Αυτή η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες κάθε χώρας, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσο η χώρα διανύει περίοδο εκλογών. Παρ' όλο που η ταυτότητα του ομιλητή αποτελεί σημαντικό στοιχείο, η ανοχή δεν περιορίζεται σε περιεχόμενο που αναρτάται από ειδησεογραφικά πρακτορεία.

III. Υποχρεώσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα

22. Οι κατευθυντήριες αρχές του ΟΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα (UNGP), οι οποίες εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ το 2011, θεσπίζουν ένα εθελοντικό πλαίσιο για τις υποχρεώσεις των ιδιωτικών επιχειρήσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το 2021, η Meta [ανακοίνωσε](#) την [Εταιρική πολιτική της για τα ανθρώπινα δικαιώματα](#), στην οποία επανεπιβεβαίωσε τη δέσμευσή της όσον αφορά τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ανάλυση του Συμβουλίου σχετικά με τις υποχρεώσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε αυτήν την περίπτωση τεκμηριώθηκε βάσει των ακόλουθων διεθνών προτύπων:

- Τα δικαιώματα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης: Άρθρα 19 και 20, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα ([ICCPR](#)), [Γενική Σύσταση αρ. 34](#), Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (2011), [Κοινή δήλωση για την ελευθερία της έκφρασης και τις εκλογές στην ψηφιακή εποχή](#), Ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ για την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, Εκπρόσωπος του ΟΑΣΕ για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και ειδικός εισηγητής του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών (OAS) για την ελευθερία της έκφρασης (2022), έκθεση του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ για την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, [A/HRC/28/25](#) (2018).
- Το δικαίωμα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι: Άρθρο 22, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, Αναφορές του ειδικού εισηγητή του ΟΗΕ σχετικά με την ελευθερία του ειρηνικώς συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι, [A/68/299](#) (2013), [A/HRC/26/30](#) (2014),
- Το δικαίωμα στη ζωή: Άρθρο 6, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα,
- Το δικαίωμα συμμετοχής σε δημόσιες υποθέσεις και το δικαίωμα ψήφου: Άρθρο 25, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα,
- Το δικαίωμα στην έλλειψη διακρίσεων: Άρθρα 2 και 26, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα,
- Το δικαίωμα απαλλαγής από βασανιστήρια, απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση: Άρθρο 7, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα,
- Η απαγόρευση της καταστροφής των δικαιωμάτων: Άρθρο 5, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και άρθρο 30, Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

5. Εισηγήσεις χρηστών

23. Οι συντάκτες και των δύο αναρτήσεων σε αυτές τις περιπτώσεις προσέφυγαν στο Συμβούλιο κατά της απόφασης της Meta να αφαιρέσει το περιεχόμενό τους.
24. Στην εισήγησή του προς το Συμβούλιο, ο χρήστης στην πρώτη περίπτωση δήλωσε ότι ήταν υποψήφιος ενός νόμιμου ελληνικού πολιτικού κόμματος που συμμετείχε στις ελληνικές βουλευτικές εκλογές και σημείωσε ότι, λόγω του περιορισμού που εφαρμόστηκε στον λογαριασμό του, δεν ήταν σε θέση να διαχειριστεί τη σελίδα του στο Facebook.
25. Ο χρήστης στη δεύτερη περίπτωση ισχυρίστηκε ότι κοινοποίησε το λογότυπο του κόμματος των Σπαρτιατών, εκφράζοντας την έκπληξή του για την αφαίρεση της ανάρτησής του.

6. Εισηγήσεις της Meta

26. Η Meta δήλωσε στο Συμβούλιο ότι οι αποφάσεις για την αφαίρεση του περιεχομένου και στις δύο περιπτώσεις βασίστηκαν στο [Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων](#).
27. Η Meta ενημέρωσε το Συμβούλιο ότι η Χρυσή Αυγή, το Εθνικό Κόμμα - Έλληνες και ο κύριος Κασιδιάρης χαρακτηρίζονται ως Οργανώσεις Μίσους και ως Προσωπικότητες Μίσους Κατηγορίας 1, αντίστοιχα. Ο χαρακτηρισμός του Εθνικού Κόμματος - Έλληνες έγινε στις 5 Μαΐου 2023. Απαντώντας στις ερωτήσεις του Συμβουλίου, η Meta σημείωσε ότι η εταιρεία χαρακτηρίζει οντότητες στο πλαίσιο μιας ανεξάρτητης διαδικασίας βάσει μιας σειράς ενδείξεων χαρακτηρισμού.
28. Η Meta δήλωσε ότι ο χρήστης του Facebook στην πρώτη περίπτωση επαίνεσε μια χαρακτηρισμένη οντότητα μιλώντας θετικά για τον κύριο Κασιδιάρη. Η έκφραση «ιδεολογικής ευθυγράμμισης» αναφέρθηκε ως παράδειγμα απαγορευμένου επαίνου. Η Meta εξήγησε ότι η λεζάντα της ανάρτησης καταδεικνύει ότι ο χρήστης διένειμε φυλλάδια για να υποστηρίξει την προσωπική του κοινοβουλευτική εκστρατεία και το προσωπικό του κόμμα, τους Σπαρτιάτες. Ωστόσο, το φυλλάδιο ανέφερε επίσης ότι ο κύριος Κασιδιάρης «υποστηρίζει το κόμμα Σπαρτιάτες», τονίζοντας ρητά ότι ο κύριος Κασιδιάρης, ο οποίος αποτελεί χαρακτηρισμένο άτομο, είχε υποστηρίξει το πολιτικό κόμμα του χρήστη. Για τη Meta, ο εν λόγω χρήστης ευθυγραμμίστηκε δημοσίως με τον κύριο Κασιδιάρη προωθώντας την υποστήριξή του. Η Meta ενημέρωσε το Συμβούλιο ότι μετά την επικαιροποίηση της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων τον Δεκέμβριο του 2023, η ανάρτηση στην πρώτη περίπτωση θα παραβίαζε τον κανόνα που απαγορεύει τις «θετικές αναφορές που δεν εξυμνούν τη βία ή το μίσος μιας χαρακτηρισμένης οντότητας». Η ανάρτηση δεν περιείχε καμία ρητή εξύμνηση του κυρίου Κασιδιάρη ή των δραστηριοτήτων του που προωθούν τη βία και το μίσος.

29. Στη δεύτερη περίπτωση, η Meta θεώρησε ότι η κοινοποίηση του λογότυπου του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες αποτελεί έπαινο για το κόμμα, το οποίο αποτελεί χαρακτηρισμένη οντότητα, χωρίς καμία συνοδευτική επεξηγηματική λεζάντα, οπότε αφαίρεσε το περιεχόμενο. Η Meta ενημέρωσε το Συμβούλιο ότι μετά την επικαιροποίηση της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων τον Δεκέμβριο του 2023, η ανάρτηση στη δεύτερη περίπτωση θα αφαιρούνταν, επειδή ο χρήστης κοινοποίησε μια αναφορά (ένα σύμβολο) του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες χωρίς συνοδευτική επεξηγηματική λεζάντα, παρ' όλο που δεν περιείχε καμία ρητή εξύμνηση του κυρίου Κασιδιάρη ή των δραστηριοτήτων του που προωθούν τη βία και το μίσος.
30. Η Meta έκρινε ότι καμία από τις δύο αναρτήσεις δεν θα μπορούσε να επωφεληθεί από την ισχύουσα εξαίρεση περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων τον Ιούνιο του 2023, δεδομένου ότι κανένας από τους δύο χρήστες δεν κατέδειξε σαφώς την πρόθεσή του «να αναφέρει, να συζητήσει σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάσει» μια χαρακτηρισμένη οντότητα ή τις ενέργειές της.
31. Σύμφωνα με τη Meta, αυτό συνέχισε να ισχύει και μετά τις αλλαγές σε αυτήν την εξαίρεση τον Αύγουστο του 2023, με τις οποίες αναδιατυπώθηκε η εξαίρεση ως επιτρέπουσα «τον κοινωνικό και πολιτικό διάλογο». Απαντώντας στις ερωτήσεις του Συμβουλίου, η Meta δήλωσε ότι η εξαίρεση περί «κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου» εισήχθη για να επιτρέψει ορισμένα είδη «περιεχομένου που περιέχουν ρητά συγκείμενα τα οποία σχετίζονται με ένα σύνολο καθορισμένων κατηγοριών, όπως οι εκλογές», και τα οποία προηγουμένως θα είχαν αφαιρεθεί βάσει της πολιτικής. Στις περιπτώσεις εγγραφής και συμμετοχής μιας χαρακτηρισμένης οντότητας σε επίσημη εκλογική διαδικασία, η Meta εξέφρασε τον προβληματισμό ότι με την αφαίρεση όλων των επαίνων ή των αναφορών της οντότητας, θα περιοριζόταν αδικαιολόγητα η δυνατότητα των ανθρώπων να συζητούν για τις εκλογές και τους υποψηφίους. Ωστόσο, η εξαίρεση δεν είχε ποτέ ως στόχο να συμπεριλάβει την ουσιαστική υποστήριξη, όπως η παροχή απτού επιχειρησιακού ή στρατηγικού πλεονεκτήματος σε μια χαρακτηρισμένη οντότητα με τη διανομή επίσημου προεκλογικού υλικού, επίσημης προπαγάνδας ή την παροχή επίσημων διαύλων επικοινωνίας για λογαριασμό της.
32. Απαντώντας σε ερώτηση του Συμβουλίου, η Meta εξήγησε ότι με την εξαίρεση περί κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου προσπαθεί να επιτύχει μια ισορροπία μεταξύ του να επιτρέπεται η συζήτηση για τις χαρακτηρισμένες οντότητες που συμμετέχουν σε εκλογές και να διατηρείται η ασφάλεια με την απομάκρυνση της ουσιαστικής υποστήριξης ή της εξύμνησης αυτών των οντοτήτων. Η Meta σημείωσε ότι σκόπιμα εστίασε την ανοχή σε οντότητες που έχουν εγγραφεί και συμμετέχουν επίσημα στην εκλογική διαδικασία.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η ανοχή αποσκοπεί στο να επιτρέψει τη συζήτηση για τους υποψηφίους που διεκδικούν ένα αξίωμα, ενώ παράλληλα αφαιρεί την εξύμνηση του μίσους ή της βίας μιας χαρακτηρισμένης οντότητας ή την παροχή οποιασδήποτε ουσιαστικής υποστήριξης σε μια χαρακτηρισμένη οντότητα. Η Meta πρόσθεσε ότι «ο σκοπός αυτής της ανοχής ήταν να επιτρέψει στους χρήστες να εκφράσουν τη γνώμη τους σχετικά με τις εκλογικές τους προτιμήσεις, εάν η χαρακτηρισμένη οντότητα συμμετείχε στις εκλογές, και όχι να επιτρέψει στις χαρακτηρισμένες οντότητες να παρακάμψουν τις υπάρχουσες εκλογικές διαδικασίες και την υποχρέωση που επιβάλλει η εταιρεία για να κοινοποιούν το πρόγραμμά τους».

33. Στη δεύτερη περίπτωση, η Meta κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εξαίρεση περί κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου σύμφωνα με την επικαιροποιημένη πολιτική της δεν θα ίσχυε, επειδή η κοινοποίηση ενός συμβόλου ή λογότυπου του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες με κείμενο που ταυτοποιεί τους Σπαρτιάτες, χωρίς πρόσθετα σχόλια (π.χ. μια λεζάντα που καταδικάζει ή συζητά σε ουδέτερη βάση το Εθνικό Κόμμα - Έλληνες), δεν υποδηλώνει σαφώς την πρόθεση του χρήστη. Επιπλέον, η εξαίρεση δεν εφαρμόστηκε ούτε στη δεύτερη περίπτωση, καθώς το Εθνικό Κόμμα – Έλληνες, που αποτελεί χαρακτηρισμένη οντότητα, αποκλείστηκε από τη συμμετοχή στις ελληνικές εκλογές.
34. Το Συμβούλιο υπέβαλε στη Meta πέντε ερωτήσεις γραπτώς. Ερωτήσεις σχετικά με την ανοχή της Meta για τον «κοινωνικό και πολιτικό διάλογο» στο πλαίσιο της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων, τη διαφάνεια της διαδικασίας χαρακτηρισμού και τον κατάλογο των χαρακτηρισμένων οντοτήτων στο πλαίσιο της πολιτικής. Η Meta απάντησε στις πέντε ερωτήσεις.

7. Δημόσια σχόλια

35. Το Εποπτικό Συμβούλιο έλαβε 15 δημόσια σχόλια που πληρούσαν τους όρους υποβολής. Δεκατρία υποβλήθηκαν από την Ευρώπη και δύο από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά. Για να διαβάσετε τα δημόσια σχόλια που υποβλήθηκαν με συγκατάθεση για δημοσίευση, κάντε κλικ [εδώ](#).
36. Οι υποβολές αφορούσαν τα ακόλουθα θέματα: το πολιτικό πλαίσιο στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της συζήτησης για τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, τις εκλογές του 2023 στην Ελλάδα και τον αντίκτυπο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στα εκλογικά αποτελέσματα, τις ακροδεξιές και εξτρεμιστικές ομάδες στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και τη χρήση πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης από αυτές, τις πρόσφατες νομοθετικές τροποποιήσεις στην Ελλάδα και τον αντίκτυπό τους στις εκλογές του 2023, και τη σημασία της διαφάνειας των καταλόγων οντοτήτων στο πλαίσιο της πολιτικής της Meta περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων.

8. Ανάλυση του Εποπτικού Συμβουλίου

37. Το Συμβούλιο επέλεξε αυτές τις περιπτώσεις για να αξιολογήσει τις επιπτώσεις του Προτύπου της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων της Meta έναντι της ελευθερίας της έκφρασης και της συμμετοχής στην πολιτική, ιδίως κατά τη διάρκεια των εκλογών, όταν οι χαρακτηρισμένες οντότητες ή τα πρόσωπα που συνδέονται με αυτές μπορεί να δραστηριοποιούνται ενεργά στον πολιτικό διάλογο. Οι περιπτώσεις εμπίπτουν στις στρατηγικές προτεραιότητες του Συμβουλίου για τις εκλογές, τον πολιτικό χώρο και τη ρητορική μίσους κατά των περιθωριοποιημένων ομάδων. Το Συμβούλιο εξέτασε αν το εν λόγω περιεχόμενο πρέπει να αποκατασταθεί αναλύοντας τις πολιτικές περιεχομένου, τις υποχρεώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις αξίες της Meta.

8.1 Συμμόρφωση με τις πολιτικές περιεχομένου της Meta

38. Το Συμβούλιο επικυρώνει τις αποφάσεις της Meta για την αφαίρεση του περιεχομένου και στις δύο περιπτώσεις.

Πρώτη περίπτωση: Φυλλάδιο προεκλογικής εκστρατείας ενός υποψηφίου για τις εκλογές

39. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι η δέσμευση της Meta για την έκφραση είναι υψίστης σημασίας και έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία σε εκλογικά πλαίσια. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι για να έχουν οι ψηφοφόροι πρόσβαση στην πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση ούτως ώστε να αποφασίσουν την ψήφο τους, η Meta πρέπει να επιτρέπει τον δημόσιο διάλογο μεταξύ του εκλογικού σώματος, των υποψηφίων και των κομμάτων σχετικά με τις δραστηριότητες των χαρακτηρισμένων οντοτήτων.

40. Το Συμβούλιο έκρινε ότι η εν λόγω ανάρτηση εμπίπτει στην απαγόρευση της Meta για τον «έπαινο» μιας χαρακτηρισμένης οντότητας κατά τα ισχύοντα τον Ιούνιο του 2023, επειδή ο χρήστης ευθυγραμμιζόταν ιδεολογικά με τον κύριο Κασιδιάρη, ο οποίος αποτελεί χαρακτηρισμένη προσωπικότητα μίσους σύμφωνα με την Κατηγορία 1 της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων. Αυτό περιγράφεται σαφώς στο σχετικό Πρότυπο της κοινότητας ως συμπεριφορά που η Meta θεωρεί παράδειγμα απαγορευμένου «επαίνου». Μετά τις αλλαγές της πολιτικής στις 30 Δεκεμβρίου 2023, το περιεχόμενο θα ενέπιπτε στην απαγόρευση των θετικών αναφορών σε μια χαρακτηρισμένη οντότητα που δεν εξυμνούν τη βία ή το μίσος της χαρακτηρισμένης οντότητας.

41. Για μια μειοψηφία μελών του Συμβουλίου, η εφαρμογή του κανόνα περί ιδεολογικής ευθυγράμμισης δεν ήταν άμεσα προφανής, διότι ο κύριος Κασιδιάρης υποστήριζε (δηλ. «επαινούσε» ή «αναφερόταν σε») τον χρήστη και όχι το αντίστροφο. Απαιτείται να συναχθεί ότι ο χρήστης στην πραγματικότητα ανταπέδιδε αυτήν την υποστήριξη και, επομένως, παραβίαζε την πολιτική της Meta σχετικά με την ιδεολογική ευθυγράμμιση.
42. Μια μειοψηφία του Συμβουλίου θεωρεί ότι, ενώ η συγκεκριμένη ανάρτηση παραβίαζε την πολιτική περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων και δεν ενέπιπτε σε καμία εξαίρεση πολιτικής που ήταν σε ισχύ τον Ιούνιο του 2023, η Meta έπρεπε να εφαρμόσει την ανοχή της ειδησεογραφικής αξίας για να διατηρήσει το περιεχόμενο αυτό στην πλατφόρμα, δεδομένου ότι το δημόσιο συμφέρον της ανάρτησης υπερείχε του κινδύνου βλάβης. Η ανάρτηση ενημέρωνε άμεσα τους ψηφοφόρους σχετικά με την υποστήριξη ενός υποψηφίου για τις εκλογές από έναν καταδικασμένο εγκληματία, η οποία αποτελεί σχετική και πολύτιμη πληροφορία στο εκλογικό πλαίσιο, ιδίως κατά τη διάρκεια των δεύτερων εκλογικών αναμετρήσεων, δεδομένης της συμμετοχής ενός νέου κόμματος. Τα συγκεκριμένα μέλη του Συμβουλίου σημειώνουν ότι μετά τις επικαιροποιήσεις της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων τον Αύγουστο του 2023, στο πλαίσιο της εξαίρεσης «περί κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου», η Meta πρέπει να επιτρέπει στους νόμιμους υποψηφίους στις εκλογές να εκφράζουν με ουδέτερους όρους την ιδεολογική τους ευθυγράμμιση με τις χαρακτηρισμένες οντότητες, χωρίς να περιλαμβάνουν ρητορική μίσους ή υποκίνηση συγκεκριμένης βλάβης. Αυτό θα επιτρέψει στους ψηφοφόρους να έχουν την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση για τη λήψη αποφάσεων.

Δεύτερη περίπτωση: Το λογότυπο του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες και το σύνθημα «Σπαρτιάτες»

43. Η πλειοψηφία του Συμβουλίου θεωρεί ότι το περιεχόμενο παραβιάζει το Πρότυπο της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων, επειδή κοινοποίησε ένα σύμβολο του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως οντότητα μίσους.
44. Αυτή η ανάρτηση δεν εμπίπτει στην εξαίρεση της πολιτικής, η οποία ισχύει από τον Ιούνιο του 2023, καθώς δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο χρήστης σκόπευε να παρουσιάσει το λογότυπο του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες μαζί με το όνομα ενός νόμιμου κόμματος, των Σπαρτιατών, για να «αναφερθεί, να συζητήσει σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάσει» το Εθνικό Κόμμα – Έλληνες ή τις δραστηριότητές του. Η πλειοψηφία του Συμβουλίου διακρίνει αυτές τις αναρτήσεις από το περιεχόμενο στην περίπτωση της [ναζιστικής παράθεσης](#), όπου οι ενδείξεις επέτρεψαν στο Συμβούλιο να συμπεράνει ότι η ανάρτηση του χρήστη

αποτελούσε ουδέτερη συζήτηση για μια καθορισμένη οντότητα μίσους. Στην προκειμένη περίπτωση, ο χρήστης αναφέρθηκε σε μια παράθεση μιας γνωστής ιστορικής προσωπικότητας που δεν καταδεικνυε ιδεολογική ευθυγράμμιση με το πρόσωπο, αλλά προσπαθούσε «να συγκρίνει την προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ με το ναζιστικό καθεστώς». Σε αυτήν την περίπτωση, δεν υπάρχει αυτό το συγκεκριμένο. Μετά τις αλλαγές της πολιτικής στις 30 Δεκεμβρίου 2023, το περιεχόμενο σε αυτήν την περίπτωση θα αφαιρούνταν λόγω της κοινοποίησης μιας αναφοράς (σύμβολο) μιας χαρακτηρισμένης οντότητας χωρίς επεξηγηματική λεζάντα.

45. Μια μειοψηφία του Συμβουλίου θεωρεί ότι αυτή η ανάρτηση δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι παραβιάζει την πολιτική περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων. Σημειώνουν ότι η απλή κοινοποίηση λογότυπων που σχετίζονται με μια χαρακτηρισμένη οντότητα, ελλείψει άλλων παραβιάσεων ή επιβλαβούς πρόθεσης, πρέπει να επιτρέπεται στην πλατφόρμα.

8.2 Συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα

46. Το Συμβούλιο έκρινε ότι οι αποφάσεις της Meta για την αφαίρεση του περιεχομένου και στις δύο περιπτώσεις ήταν σύμφωνες με τις υποχρεώσεις της εταιρείας για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ελευθερία της έκφρασης (Άρθρο 19, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα)

47. Το άρθρο 19 (2) του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα προβλέπει ευρεία προστασία της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένων «της αναζήτησης, λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών κάθε τύπου». Η προστατευόμενη έκφραση περιλαμβάνει τον «πολιτικό διάλογο», τον «σχολιασμό δημόσιων υποθέσεων» και την έκφραση που μπορεί να θεωρηθεί «βαθιά προσβλητική» ([Γενική Σύσταση αρ. 34](#) (2011), παρ. 11). Σε εκλογικό πλαίσιο, το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης καλύπτει επίσης την πρόσβαση σε πηγές πολιτικού σχολιασμού, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών και διεθνών μέσων ενημέρωσης, και «την πρόσβαση των κομμάτων και των πολιτικών της αντιπολίτευσης στα μέσα ενημέρωσης». ([Γενική Σύσταση αρ. 34](#) (2011), παρ. 37).
48. Όταν επιβάλλονται από το κράτος περιορισμοί στην έκφραση, πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις της νομιμότητας, του θεμιτού σκοπού, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας (άρθρο 19, παρ. 3, Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα). Αυτές οι απαιτήσεις αναφέρονται συχνά ως «δοκιμή τριών στοιχείων». Το Συμβούλιο χρησιμοποιεί αυτό το πλαίσιο για να ερμηνεύσει τις εκούσιες δεσμεύσεις της

Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τόσο σε σχέση με την υπό αναθεώρηση απόφαση για το συγκεκριμένο περιεχόμενο όσο και σε σχέση με την ευρύτερη προσέγγιση της Meta αναφορικά με τη διακυβέρνηση περιεχομένου. Όπως δήλωσε ο ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ για την ελευθερία της έκφρασης, παρ' όλο που «οι εταιρείες δεν έχουν τις υποχρεώσεις των κυβερνήσεων, ο αντίκτυπός τους είναι τέτοιος που απαιτεί από αυτές να αξιολογούν το ίδιο είδος ερωτημάτων σχετικά με την προστασία του δικαιώματος των χρηστών τους στην ελευθερία της έκφρασης» (αναφορά [A/74/486](#), παρ. 41).

1. Νομιμότητα (σαφήνεια και προσβασιμότητα των κανόνων)

49. Η αρχή της νομιμότητας σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα απαιτεί οι κανόνες που περιορίζουν την έκφραση να είναι σαφείς και δημόσια προσβάσιμοι ([Γενική Σύσταση αρ. 34](#), παρ. 25). Οι περιορισμοί της έκφρασης πρέπει να διατυπώνονται με επαρκή ακρίβεια, ούτως ώστε τα άτομα να μπορούν να προσαρμόζουν ανάλογα τη συμπεριφορά τους (αυτόθι). Σε ό,τι αφορά τη Meta, η εταιρεία πρέπει να παρέχει οδηγίες στους χρήστες σχετικά με το είδος του περιεχομένου που επιτρέπεται ή όχι στην πλατφόρμα. Επιπροσθέτως, οι κανόνες που περιορίζουν την έκφραση «δεν μπορούν να παρέχουν απεριόριστη διακριτική ευχέρεια στα άτομα που είναι επιφορτισμένα με την εκτέλεσή [τους]» και πρέπει «να παρέχουν επαρκή καθοδήγηση στα άτομα που είναι επιφορτισμένα με την εκτέλεσή τους, ούτως ώστε να έχουν την ευχέρεια να διαπιστώσουν ποια είδη έκφρασης ορθώς περιορίζονται και ποια όχι» ([A/HRC/38/35](#), παρ. 46).
50. Στην πρώτη περίπτωση, το Συμβούλιο σημειώνει ότι τα παραδείγματα «επαίνου» προστέθηκαν στον δημόσιο λόγο της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων ως απάντηση στη σύσταση αρ. 2 του Συμβουλίου στην περίπτωση της ναζιστικής παράθεσης. Το ρητό παράδειγμα της απαγόρευσης της «ιδεολογικής ευθυγράμμισης με μια χαρακτηρισμένη οντότητα ή εκδήλωση» κατέστησε τον κανόνα της Meta επαρκώς σαφή και προσιτό για τον χρήστη στην πρώτη περίπτωση και για τους αναθεωρητές του περιεχομένου που εφήρμοσαν τον κανόνα. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι το παράδειγμα αυτό αφαιρέθηκε στην επικαιροποίηση του Δεκεμβρίου του 2023.
51. Όσον αφορά στη δεύτερη περίπτωση, το Συμβούλιο συμφωνεί ότι η πολιτική της Meta κατά της κοινοποίησης συμβόλων χαρακτηρισμένων οντοτήτων, εάν ο χρήστης δεν δηλώσει σαφώς την πρόθεσή του να αναφέρει, να συζητήσει σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάσει χαρακτηρισμένες οντότητες, είναι επαρκώς σαφής και πληροί το κριτήριο της νομιμότητας. Το Συμβούλιο κρίνει περαιτέρω ότι, όπως ισχύει στη δεύτερη περίπτωση, η εξαίρεση στην πολιτική περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων πριν και μετά τις αναθεωρήσεις του Αυγούστου του 2023, πληροί το κριτήριο της νομιμότητας.

52. Παρ' όλα αυτά, το Συμβούλιο εκφράζει προβληματισμούς για την έλλειψη διαφάνειας σχετικά με τον χαρακτηρισμό όσον αφορά τις οντότητες μίσους και το ποιες οντότητες εμπίπτουν στην Κατηγορία 1 της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων. Αυτό καθιστά δύσκολο για τους χρήστες να κατανοήσουν με ποιες οντότητες επιτρέπεται ή δεν επιτρέπεται να εκφράσουν ιδεολογική ευθυγράμμιση ή τα σύμβολα ποιων οντοτήτων επιτρέπεται να κοινοποιούν.
53. Οι τρομοκρατικές οργανώσεις Κατηγορίας 1 περιλαμβάνουν οντότητες και άτομα που έχουν χαρακτηριστεί από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών ως ξένες τρομοκρατικές οργανώσεις (Foreign Terrorist Organizations, FTO) ή ειδικά χαρακτηρισμένοι παγκόσμιοι τρομοκράτες (Specially Designated Global Terrorists, SDGT), και οι εγκληματικές οργανώσεις περιλαμβάνουν εκείνες που έχουν χαρακτηριστεί από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών ως ειδικά χαρακτηρισμένοι επικεφαλής της διακίνησης ναρκωτικών (Specially Designated Narcotics Trafficking Kingpins, SDNTK). Η κυβέρνηση των ΗΠΑ δημοσιεύει καταλόγους για τους χαρακτηρισμούς FTO, SDGT και SDNTK, οι οποίοι αντιστοιχούν τουλάχιστον σε ορισμένους από τους χαρακτηρισμούς επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων της Meta. Ωστόσο, ο πλήρης κατάλογος της Meta με τους χαρακτηρισμούς «οντοτήτων μίσους» Κατηγορίας 1 δεν βασίζεται σε αντίστοιχο δημόσιο κατάλογο των ΗΠΑ. Το Συμβούλιο απαίτησε διαφάνεια του καταλόγου οντοτήτων Κατηγορίας 1 στην περίπτωση της ναζιστικής παράθεσης, κάτι το οποίο η Meta αρνήθηκε να κάνει για «λόγους ασφαλείας».
54. Σε απόκριση στη σύσταση αρ. 1 στην περίπτωση της [κοινοποιημένης δημοσίευσης του Al Jazeera](#), μετά την επικαιροποίηση του Αυγούστου 2023, ο δημόσιος λόγος σχετικά με την πολιτική της Meta περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων συμπληρώθηκε με διάφορα παραδείγματα εφαρμογής της εξαίρεσης. Το Συμβούλιο έκρινε ότι το πλήρες πεδίο εφαρμογής της επικαιροποιημένης εξαίρεσης δεν είναι σαφές στους χρήστες, δεδομένου ότι κανένα από τα παραδείγματα δεν διευκρινίζει την εφαρμογή της εξαίρεσης στην πολιτική στο πλαίσιο των εκλογών. Σε συνθήκες συρρίκνωσης του πολιτικού χώρου και απειλών κατά της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης χρησιμεύουν ως ανεκτίμητη πηγή πληροφοριών. Δεδομένης της αβεβαιότητας σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της επικαιροποιημένης εξαίρεσης της πολιτικής κατά τις προεκλογικές περιόδους, οι χρήστες σε αυτά τα πλαίσια μπορεί να μην είναι σίγουροι για το είδος των συζητήσεων στις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν σχετικά με τους υποψηφίους για τις εκλογές και τους υποστηρικτές τους, οι οποίοι μπορεί επίσης να είναι χαρακτηρισμένες οντότητες Κατηγορίας 1.

55. Το Συμβούλιο έκρινε ότι η απαγόρευση του «επαίνου» από τη Meta με τη μορφή ιδεολογικής ευθυγράμμισης και η απαγόρευση της κοινοποίησης συμβόλων χαρακτηρισμένων οντοτήτων, σύμφωνα με τα ισχύοντα τον Ιούνιο του 2023, πληρούσαν το πρότυπο της νομιμότητας. Ωστόσο, η έκταση του «κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου» σχετικά με τις χαρακτηρισμένες οντότητες που επιτρέπεται στο εκλογικό πλαίσιο απαιτεί περαιτέρω διευκρίνιση.

II. Θεμιτός σκοπός

56. Οι περιορισμοί της ελευθερίας της έκφρασης πρέπει να επιδιώκουν έναν θεμιτό σκοπό, στον οποίο εμπίπτει η προστασία των δικαιωμάτων των άλλων και η προστασία της δημόσιας τάξης και της εθνικής ασφάλειας.
57. Σύμφωνα με το σκεπτικό που εκφράζεται στην πολιτική, η πολιτική της Meta περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων αποσκοπεί «να αποτρέψει και να διακόψει τη βλάβη στον πραγματικό κόσμο». Σε πολλές αποφάσεις, το Συμβούλιο έκρινε ότι η πολιτική της Meta περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων επιδιώκει τον θεμιτό σκοπό προστασίας των δικαιωμάτων των άλλων (βλ. [Ναζιστική παράθεση](#); [Αναφορά των Ταλιμπάν στην ειδησεογραφία](#), [Προβληματισμός Runjabi για το RSS στην Ινδία](#)). Το Συμβούλιο κρίνει ότι σε αυτές τις δύο περιπτώσεις, η πολιτική της Meta επιδιώκει έναν θεμιτό σκοπό για την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων, όπως το δικαίωμα της έλλειψης διακρίσεων και της ισότητας (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρα 2 και 26), το δικαίωμα στη ζωή (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 6), η απαγόρευση των βασανιστηρίων, της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 7), το δικαίωμα συμμετοχής σε δημόσιες υποθέσεις και το δικαίωμα ψήφου (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 25).

III. Αναγκαιότητα και αναλογικότητα

58. Η αρχή της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας προβλέπει ότι οι περιορισμοί της ελευθερίας της έκφρασης «πρέπει να είναι κατάλληλοι για την επίτευξη της προστασίας, πρέπει να αποτελούν το λιγότερο παρεμβατικό μέσο μεταξύ εκείνων που μπορούν να επιτύχουν την προστασία, [και] πρέπει να είναι ανάλογοι προς το συμφέρον που πρέπει να προστατευθεί» (Γενική Σύσταση αρ. 34, παρ. 33-34).
59. Οι εκλογές είναι πολύ σημαντικές για τη δημοκρατία και το Συμβούλιο αναγνωρίζει ότι οι πλατφόρμες της Meta έχουν καταστεί σχεδόν απαραίτητο μέσο για τον πολιτικό διάλογο στα περισσότερα μέρη του κόσμου, ιδίως σε προεκλογικές περιόδους. Δεδομένης της στενής σχέσης τους με τη δημοκρατία, ο πολιτικός λόγος «απολαμβάνει αυξημένης προστασίας» (Γενική Σύσταση αρ. 37, παρ. 19 και 32). Στις διεθνείς εντολές για την ελευθερία της έκφρασης αναφερόταν ότι «τα ψηφιακά μέσα και οι πλατφόρμες πρέπει να καταβάλλουν εύλογες προσπάθειες για τη λήψη μέτρων που επιτρέπουν στους χρήστες να έχουν πρόσβαση σε διαφορετικές πολιτικές απόψεις και προοπτικές» (Κοινή δήλωση 2022). Ο ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ για την ελευθερία του ειρηνικώς συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι δήλωσε ότι «η ελευθερία έκφρασης και γνώμης των πολιτικών κομμάτων, ιδίως μέσω των προεκλογικών εκστρατειών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να αναζητούν, να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες είναι, ως εκ τούτου, ουσιώδης για την ακεραιότητα των εκλογών» ([A/68/299](#), στην παρ. 38 (2013)).
60. Ωστόσο, για τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα, είναι πολύ σημαντική η διάκριση μεταξύ του προστατευόμενου πολιτικού λόγου και της πολιτικής έκφρασης που μπορεί να περιοριστεί επειδή μπορεί να προκαλέσει περαιτέρω βλάβη. Υπό αυτό το πρίσμα, όπως σημείωσε το Συμβούλιο, η Meta έχει την ευθύνη να εντοπίζει, να προλαμβάνει, να μετριάξει και να λογοδοτεί για τις δυσμενείς επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα κατά τη χρήση των πλατφορμών της (κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα, Αρχή 17).
61. Ο ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ για την ελευθερία του ειρηνικώς συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι υπογράμμισε ότι ένα πολιτικό κόμμα ή οποιοσδήποτε από τους υποψηφίους του μπορεί να απαγορευτεί νομίμως εάν «χρησιμοποιεί βία ή υποστηρίζει τη βία ή το εθνικό, φυλετικό ή θρησκευτικό μίσος που συνιστά υποκίνηση σε διακρίσεις, εχθρότητα ή βία» (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 20, Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων, άρθρο 5). Οποιοσδήποτε περιορισμός σύμφωνα με το άρθρο 20 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το άρθρο 5 της Διεθνούς Συμβάσεως για την

κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων πρέπει να πληρούν τα κριτήρια της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (Γενική Σύσταση 34, παρ. 50-52, [CERD/C/GC/35](#), παρ. 24-25).

Πρώτη περίπτωση: Φυλλάδιο προεκλογικής εκστρατείας ενός υποψηφίου για τις εκλογές

62. Η πλειοψηφία του Συμβουλίου θεωρεί ότι η απόφαση της Meta να αφαιρέσει την πρώτη ανάρτηση στο πλαίσιο της πολιτικής της περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων ικανοποιεί τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας. Η πλειοψηφία αναγνωρίζει τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης κατά τη διάρκεια των εκλογών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των χρηστών να κοινοποιούν και να λαμβάνουν πληροφορίες. Ωστόσο, τα εν λόγω μέλη του Συμβουλίου θεωρούν ότι η Meta δικαιολογημένα αφαίρεσε την ανάρτηση ενός υποψηφίου για τις εκλογές που εξέφραζε ιδεολογική ευθυγράμμιση με μια χαρακτηρισμένη προσωπικότητα μίσους. Αυτή η απαγόρευση, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα των χρηστών να «αναφέρουν, να συζητούν σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάζουν» χαρακτηρισμένες οντότητες ή τις δραστηριότητές τους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι επιδοκμασίες αυτού του είδους κατά τη διάρκεια των εκλογών, συνάδει με τις δεσμεύσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
63. Στην προκειμένη περίπτωση, τα συγκεκριμένα μέλη του Συμβουλίου κατανοούν ότι η αφαίρεση της εν λόγω ανάρτησης από την πλατφόρμα της Meta δεν περιόρισε δυσανάλογα το δικαίωμα του κοινού να γνωρίζει τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτήν. Δεδομένου ότι υπήρχαν πολλές αναφορές στα τοπικά και περιφερειακά μέσα ενημέρωσης σχετικά με την υποστήριξη της χαρακτηρισμένης οντότητας, η οποία καταδικάστηκε για την ηγεσία εγκληματικής οργάνωσης που συνδέεται με εγκλήματα μίσους, το κοινό είχε και άλλες ευκαιρίες να ενημερωθεί για την εν λόγω έκφραση υποστήριξης προς το κόμμα του υποψηφίου. Αυτές οι αναφορές στα μέσα ενημέρωσης θα μπορούσαν να τύχουν της εξαίρεσης στην πολιτική, η οποία επιτρέπει τη νόμιμη συζήτηση σε προεκλογικά πλαίσια, χωρίς να προωθεί οποιαδήποτε πραγματική βλάβη.
64. Η ευθύνη της Meta για την πρόληψη, τον μετριασμό και την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων στα ανθρώπινα δικαιώματα είναι αυξημένη σε εκλογικά και άλλα πλαίσια υψηλού κινδύνου και απαιτεί από την εταιρεία να δημιουργήσει αποτελεσματικές διασφαλίσεις έναντι της βλάβης. Η Meta έχει τη διττή ευθύνη να επιτρέπει την πολιτική έκφραση και να αποφεύγει σοβαρούς κινδύνους για άλλα ανθρώπινα δικαιώματα. Δεδομένου του πιθανού κινδύνου να χρησιμοποιηθούν οι πλατφόρμες της για την

υποκίνηση βίας στο πλαίσιο των εκλογών, η Meta υποχρεούται να διασφαλίζει συνεχώς την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών της για την ακεραιότητα των εκλογών (βλ. ομιλία του γενικού γραμματέα της Βραζιλίας). Ενόψει των πολλαπλών εκλογικών αναμετρήσεων σε όλο τον κόσμο, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η προσεκτική εφαρμογή από τη Meta της πολιτικής περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων και ιδίως της επικαιροποιημένης εξαίρεσης της πολιτικής της σε εκλογικά πλαίσια.

65. Για ορισμένα μέλη του Συμβουλίου, η ανάρτηση ενός νόμιμου υποψηφίου ο οποίος δημοσιοποιεί την υποστήριξη που προσφέρει μια χαρακτηρισμένη οντότητα Κατηγορίας 1 δεν αποτελεί πληροφορία για το πρόγραμμα του υποψηφίου, αλλά πράξη σύνδεσης με ένα απαγορευμένο κόμμα. Οι εν λόγω δημοσιεύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να παρακάμψουν την απαγόρευση της Meta για τη χρήση των υπηρεσιών της από χαρακτηρισμένες οντότητες Κατηγορίας 1 και να υπονομεύσουν τη δημοκρατική διαδικασία (Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, άρθρο 5). Επιπλέον, στην προκειμένη περίπτωση, όπου το κοινό είχε επαρκείς ευκαιρίες να ενημερωθεί για τις υπάρχουσες συμμαχίες, η αφαίρεση της ανάρτησης του υποψηφίου δεν ήταν δυσανάλογη.
66. Για μια μειοψηφία, η αφαίρεση του περιεχομένου στην πρώτη περίπτωση παρενέβαινε δυσανάλογα στα δικαιώματα των χρηστών να κοινοποιούν και να λαμβάνουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια των εκλογών. Τα συγκεκριμένα μέλη του Συμβουλίου υπογραμμίζουν ότι «η δέσμευση της Meta απέναντι στην έκφραση είναι υψίστης σημασίας» και σε αυτήν την περίπτωση η εταιρεία έσφαλε δίνοντας προτεραιότητα στην ασφάλεια έναντι της ελεύθερης έκφρασης. Το εκλογικό σώμα πρέπει να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους υποψηφίους και τις δραστηριότητές τους, και ένα κόμμα στο οποίο έχει επιτραπεί από το Ανώτατο Δικαστήριο της Ελλάδας να συμμετάσχει σε εκλογές πρέπει επίσης να έχει τη μεγαλύτερη κατά το δυνατό ελευθερία όσον αφορά τις πληροφορίες που μπορούν να δημοσιεύουν οι υποψήφιοί του. Στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένου ότι οι Σπαρτιάτες είναι ένα νεότερο κόμμα, οι ψηφοφόροι μπορεί να μη διαθέτουν ακόμη πολλές πληροφορίες για αυτό.
67. Ταυτόχρονα, δεδομένων των αναφορών σχετικά με τη μείωση της εμπιστοσύνης προς τα μέσα ενημέρωσης στην Ελλάδα (βλ. ενότητα 2 παραπάνω), οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ακούσουν απευθείας τους νόμιμους υποψηφίους. Αυτό είναι ιδιαίτερα αναγκαίο όταν οι υποψήφιοι ή τα κόμματά τους λαμβάνουν υποστήριξη ή αφοσίωση από οντότητες που έχουν αποκλειστεί από το δικαίωμα συμμετοχής στις εκλογές ή από οντότητες που μπορεί να έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με την πολιτική περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων.

68. Τα συγκεκριμένα μέλη του Συμβουλίου σημειώνουν ότι μια πλατφόρμα μέσω κοινωνικής δικτύωσης δεν θα πρέπει να καταστεί κριτής του τι επιτρέπεται και τι δεν επιτρέπεται να γνωρίζουν οι ψηφοφόροι για έναν υποψήφιο ή ένα κόμμα. Θεωρούν ότι, δεδομένης της σημασίας του εκλογικού πλαισίου, η αφαίρεση του περιεχομένου στην πρώτη περίπτωση δεν ήταν το λιγότερο παρεμβατικό μέσο και αποτέλεσε δυσανάλογο περιορισμό της ελεύθερης έκφρασης του υποψηφίου και του δικαιώματος του εκλογικού σώματος να έχει πρόσβαση στην πληροφόρηση. Αντιθέτως, σύμφωνα με τις αξίες και τις δεσμεύσεις της Meta για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η εταιρεία έπρεπε να διατηρήσει την ανάρτηση στο πλαίσιο της ειδησεογραφικής αξίας. Δεδομένου ότι το περιεχόμενο αποτελούσε μια προεκλογική ανάρτηση ενός νόμιμου υποψηφίου που ενημέρωνε άμεσα το εκλογικό σώμα για την προεκλογική του εκστρατεία και την υποστήριξη από τον κύριο Κασιδιάρη, η οποία δημοσιεύθηκε κατά τη διάρκεια των εκλογών στην Ελλάδα, το συμφέρον του κοινού να μάθει περισσότερα για τα κόμματα και τους υποψηφίους υπερείχε του κινδύνου βλάβης.

Δεύτερη περίπτωση: Το λογότυπο του Εθνικού Κόμματος – Έλληνες και το σύνθημα «Σπαρτιάτες»

69. Στη δεύτερη περίπτωση, η πλειοψηφία του Συμβουλίου έκρινε ότι η αφαίρεση του περιεχομένου από τη Meta στην εν λόγω περίπτωση ήταν αναγκαία και αναλογική, επειδή με τη συγκεκριμένη ανάρτηση κοινοποιούνταν το σύμβολο μιας χαρακτηρισμένης οντότητας μίσους. Ελλείψει οποιασδήποτε ένδειξης ότι το περιεχόμενο κοινοποιήθηκε για να αναφέρει, να προωθήσει συζήτηση σε ουδέτερη βάση ή να καταδικάσει μια χαρακτηρισμένη οντότητα, η αφαίρεση ήταν δικαιολογημένη.

70. Μια μειοψηφία του Συμβουλίου θεωρεί ότι η Meta έσφαλε αφαιρώντας αυτό το περιεχόμενο. Αυτή η μειοψηφία σημειώνει ότι απαιτείται ανάλυση του πλαισίου για να προσδιοριστεί αν το περιεχόμενο είναι επιβλαβές. Η αφαίρεση μιας ανάρτησης στην οποία απλώς κοινοποιείται ένα σύμβολο μιας χαρακτηρισμένης οντότητας, χωρίς καμία ένδειξη υποκίνησης σε βία ή παράνομης δράσης, είναι δυσανάλογη και δεν μπορεί να αποτελέσει το λιγότερο παρεμβατικό μέσο για την προστασία έναντι πρόκλησης βλάβης.

9. Απόφαση του Εποπτικού Συμβουλίου

71. Το Εποπτικό Συμβούλιο επικυρώνει τις αποφάσεις της Meta για την αφαίρεση και των αναρτήσεων και στις δύο περιπτώσεις.

10. Συστάσεις

Πολιτική περιεχομένου

1. Για να παράσχει μεγαλύτερη σαφήνεια στους χρήστες, η Meta πρέπει να αποσαφηνίσει το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης στην πολιτική υπό το πλαίσιο του Προτύπου της κοινότητας περί επικίνδυνων οργανισμών και ατόμων, η οποία επιτρέπει την κοινοποίηση περιεχομένου «που αναφέρεται, συζητά με ουδέτερη στάση ή καταδικάζει επικίνδυνους οργανισμούς και άτομα ή τις δραστηριότητές τους» στο πλαίσιο «κοινωνικού και πολιτικού διαλόγου». Συγκεκριμένα, η Meta πρέπει να αποσαφηνίσει πώς αυτή η εξαίρεση στην πολιτική εφαρμόζεται σε περιεχόμενο που σχετίζεται με τις εκλογές.

Το Συμβούλιο θα εξετάσει αυτό το θέμα όταν η Meta προβεί σε αυτήν τη διευκρινιστική αλλαγή στο Πρότυπο της κοινότητάς της.

***Διαδικαστική παρατήρηση:**

Οι αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου προετοιμάζονται από ομάδες πέντε μελών και εγκρίνονται από την πλειοψηφία του Συμβουλίου. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις προσωπικές απόψεις όλων των μελών.

Για αυτήν την απόφαση, ανατέθηκε ανεξάρτητη έρευνα για λογαριασμό του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο επικουρήθηκε από ένα ανεξάρτητο ερευνητικό ινστιτούτο με έδρα το Πανεπιστήμιο του Γκέτεμποργκ, το οποίο βασίζεται σε μια ομάδα άνω των 50 κοινωνικών επιστημόνων σε έξι ηπείρους, καθώς και σε περισσότερους από 3.200 εμπειρογνώμονες χωρών από όλο τον κόσμο. Το Συμβούλιο επικουρήθηκε επίσης από την Ducso Advisors, μια συμβουλευτική εταιρεία που επικεντρώνεται στην τομή της γεωπολιτικής, της εμπιστοσύνης και ασφάλειας και της τεχνολογίας. Η Memetica, ένας οργανισμός που ασχολείται με την έρευνα ανοικτού κώδικα σχετικά με τις τάσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρείχε επίσης αναλυτικά στοιχεία.